

SKUP 2002 – 30

Prosjekt: Hedmarks Næringspark AS – en fallitt
Medarbeider: Frank Brandsås og Rolf Berntsen
Publikasjon: Hamar Arbeiderblad
Publisert: Januar – desember 02
Medium: Avis
Tema:

PRIV TIL IJ: PDF-filene med klipp fra arkivet ettersendes tirsdag. mvh brandsås/berntsen

Metoderapport, SKUP 2002:

1. Journalister: Frank Brandsås og Rolf Berntsen
2. Hedmarks Næringspark AS - en fallitt. Om folkene og millionene næringsparken tok med seg før selskapet som skulle være motor i Hedmarks næringsliv ble avviklet.

Etter at Hamar Arbeiderblad avdekket at en storstilt utbygging i regi av aksjeselskapet til Hedmark fylkeskommune og Stange kommune var bare **luftslott**, ble kritikken fra politiske og andre miljøer så hard at selskapets styreleder (en meget framtrødende næringslivsleder) **trakk seg** med øyeblikkelig virkning. Også de andre styremedlemmene (fylkesrådmannen og Stange-rådmannen) **forsvant**. Deretter ble administrerende direktør Fatma B. Jynge sjukmeldt. Senere ble Jynge tatt ut av jobben på dagen, **oppsagt**, selskapet vedtatt **nedlagt** og næringsparken tilbudt private. I mellomtiden bidro HA-avsløringer til at et annet offentlig eid aksjeselskap med lokaler i parken ble **avviklet**. Regninga - en del millioner kroner - er ennå ikke endelig gjort opp. Men både aksjeselskapet og parken næringsparken er historie.

3. Hamar Arbeiderblad - januar til desember 2002.
4. Hamar Arbeiderblad, Postboks 262, 2302 Hamar. 62 51 95 00. Faks: 62 51 95 55
5. Frank Brandsås (918 28 968) og Rolf Berntsen (625 15 556). (adresser som avisa)
6. Redegjørelse for arbeidet;
a) Når og hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?

Allerede før årsskiftet hadde flere kilder mer enn antydning at de enorme planene for Hedmark Næringspark AS var bare luftslott. Aksjeselskapet var eid 50-50 av Hedmark fylkeskommune og Stange kommune. Gjentatte ganger varslet selskapet at det var «nesten» klart for en storstilt utbygging. Det skulle bli flere blokker med både næringslokaler og leiligheter.

Under flere anledninger - så vel overfor pressen som eierne og potensielle leietakere ble planene beskrevet som «snart klare». HA var med på å skrive at mange av leilighetene var solgt og at det stadig flyttet nye virksomheter inn i parken. Den prisbelønte arkitekten/direktøren/eks-statssekretæren Fatma B. Jynge var administrerende direktør. Jyngeledet også arbeidet med den militære utbyggingen på Gardermoen og nye Rena leir. Hun har ellers sittet i komiteer og utvalg under flere departementer. Styret i næringsparken besto av så tunge menn som fylkesrådmann Henry Mausethagen, Stange-rådmann Erik Haldal Haugerud og næringslivstoppen/styreproffen Vetle Wetlesen (blant annet tidligere Moelven-sjef).

Med så tunge folk i ledelsen trodde folk på planene som ble presentert.

b) Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet?

Etter flere dunkle tips og innspill fra politikere bestemte vi oss for å se nærmere på **hva som egentlig skjedde** i Hedmark Næringspark.

Flere reagerte på at blant annet HA hadde vært med på å bygge opp under forventningene. Etter selskapets styremøte i januar 2002 sivet det ut informasjon om at styret hadde vedtatt å utsette byggeplanene på ubestemt tid. Da HA fikk bekreftet dette var ikke engang eierne orientert.

Etter den første sjokksaken - som slo ned som en bombe lokalt - ønsket vi å se om det var flere lik i lasten enn nedstøvede arkitekttegninger av høyhus.

C) Ble problemstillingen endret underveis? I så fall, hvorfor og hvordan?

I takt med det vi fant, skjønnte vi at Hedmark Næringspark AS skulte større problemer, offentlige utgiftsposter og journalistiske skatter enn vi trodde var mulig.

Etter at journalist Brandsås «flyttet inn» i næringsparken kom det så mange innspill på misnøye med parkens ledelse og brutte løfter at vi mente det var grunnlag for å se på alle forhold i parken.

d) Kort beskrivelse av organiseringen av arbeidet, metodebruk, kildebruk, problem underveis mv. (vi krever ikke at du røper eventuelle kilder som er lovet kildevern!)

I starten var det bare Brandsås som jobbet heltid med Hedmark Næringspark AS. Brandsås sin **heller spesielle arbeidsmetode** - med å opprette eget «kontor» i næringsparken (Se punkt 8) - var til uvurderlig hjelp. Denne arbeidsmetoden ga et kildetilfang som HA ikke kunne ha fått dersom innhenting av informasjon, intervjuer og utskriving av reportasjer hadde skjedd fra/på kontor i avishuset.

HA fikk på denne måten en unik nærhet til de virkelige brukerne av parken - leietakerne. Samtidig ga denne arbeidsmetoden en anledning til selv å føle, kjenne, lukte og smake på forholdene i Hedmark Næringspark.

Men: Avisas hyppige og til dels langvarige tilstedeværelse i næringsparken ga også anledning til å få mer kontakt med parkens administrerende direktør enn vi ellers ville ha fått. Dette fortsatte Brandsås med også etter at de første kritiske artiklene hadde vært på trykk.

Etter noen dager ble kritikken mot selskapets ledelse ble så hard at styrets leder gikk av med øyeblikkelig virkning, de to andre styremedlemmene fulgte etter og daglig leder ble sjukmeldt.

HA hadde på denne tiden brukt en del tid på å granske også selskapet Viking Venture Norway AS (VVN) - et selskapet Hedmark fylkeskommune opprettet for å høste fruktene av vinter-OL på Lillehammer i 1994. Selskapet leide lokaler i næringsparken, og det som skjedde i parken ga ny interesse for å se på selskapets virksomhet. Senest under vinter-OL i Nagano i 1998 lagde Brandsås en stort oppslått sak om hvordan selskapets tilstedeværelse i Japan skulle gi nye arbeidsplasser i Hedmark.

Ett OL senere - under vinter-OL i Salt Lake City i 2002 - møtte Brandsås igjen selskapets daglige leder på OL-tur. Fortsatt var hans egen arbeidsplass - og muligens ei enmannsbedrift - det eneste synlige resultat til selskapet som hadde kostet fylkeskommunen minst ti millioner kroner. Etter at HA fra Salt Lake City hadde stort oppslag der vi avdekket hvordan VVN-lederen **levde godt på det offentlige regning** tok det ikke lang tid før politikerne vedtok rask nedleggelse av hele aksjeselskapet. Hedmark Næringspark ble en leietaker fattigere samtidig som fylkeskommunen fikk en utgiftspost mindre.

I løpet av etterjulsvinteren og våren kom det innspill som tydet på at parkens leder hadde lokket bedrifter med framtidig fortrinnsrett til oppdrag i forbindelse med utbyggingen av i Forsvaret (og i næringsparken) dersom de etablerte seg i parken, eller at de **ikke** skulle få kontrakter hvis de unnlot å flytte inn. Parkens leder hadde for øvrig permisjon fra en toppjobb i Forsvarsbygg (tidligere Forsvarets bygningstjeneste).

Da disse innspillene toppet seg, kom journalist Berntsen for fullt inn i arbeidet med Hedmark Næringspark AS.

For å få bekreftet eller avkreftet disse opplysningene, jobbet vi etter to spor: Brandsås foretok en rekke intervjuer med bedriftsledere, mens Berntsen arbeidet for fullt med kilder i Forsvaret.

Berntsen opererte i forhold til både offisielle/åpne og uoffisielle/alternative kilder. De offisielle kildene, særlig administrerende direktør i Forsvarsbygg, prøvde i det lengste å bagatellisere og dekke over saken. Berntsen hadde **tre atskilte intervju** med Forsvarsbygg-sjefen i løpet av en periode på over en måned - uten at noe av dette ble satt på trykk før alle tre intervjuene var unnagjort.

I løpet av de tre intervjuene ga Forsvarsbygg-sjefen forskjellige svar på like eller tilsvarende spørsmål. Fra alternative kilder i Forsvaret fikk Berntsen stadig informasjon som tydet på at den versjonen vi fikk fra lederen for Forsvarsbygg, avvek sterkt fra de faktiske forhold.

Berntsen fikk etter hvert kjennskap til at det fantes en rapport på Jynge som var stemplet «Strengt fortrolig». Rapporten var utarbeidet av sikkerhetsansvarlige i Forsvarsbygg og oversendt sikkerhetsstaben i Forsvarets overkommando. Toppsjefen i Forsvarsbygg benektet at det fantes noen rapport helt inntil HA siterte ordrett fra rapporten for ham. Samtidig bekreftet flere bedriftsledere overfor Brandsås folk fra Forsvaret hadde «intervjuet» dem om sine erfaringer med Jynge.

Etter at rapporten var utarbeidet i 2001, var Jynge plutselig ikke lenger aktuell kandidat til sjefsjobben i Forsvarets Avhendingsprosjekt. Ifølge rapporten anså toppledelsen for Forsvarsbygg Jynge for å være den klart sterkeste kandidaten til jobben - helt til rapporten kom.

Samtidig jobbet Brandsås med kilder i næringslivet - der alle uten unntak **snakket under løfte om full anonymitet** fordi de var redd straffereaksjoner fra Jynge - som fortalte om hvordan Forsvarsjobber ble brukt som både lokkemiddel og skremsel.

To uker etter at HA trykket denne saken vedtok styret å ta Jynge ut av jobben med øyeblikkelig virkning. Samtidig ble Jynge sagt opp. I samme møte gikk eierne inn for å avvikle selskapet Hedmark Næringspark AS. Dette ble litt senere vedtatt av generalforsamlinga.

7. Hvor mye arbeidstid og eventuell fritid er brukt på prosjektet?

Totalt er det tallrike dager, og det ga mange førstesideoppslag og enda flere dobbeltsider.

Ett eksempel på tidsbruken: Bare under arbeidet med saken om hvordan daglig leder truet og lokket med Forsvarsjobber for å få virksomhet i næringsparken, brukte Berntsen og Brandsås til sammen mange uker på research uten å trykke ei eneste linje før alt var i boks. Mange møter under løfte om full anonymitet ble gjennomført. **Av frykt for avlytting** nektet enkelte kilder i Forsvaret å snakke med oss på mobiltelefon eller andre linjer de anså som utrygge.

Hvis vi må anslå arbeidsmengde - inkludert andre HA-journalister som var innom saken om Hedmark Næringspark AS - så er det minst snakk om innpå fire månedsverk til sammen.

8. Spesielle erfaringer du vil nevne.

En av lærdommene er at det er mye nyttig informasjon å hente i Forsvaret, men at det er enda vanskeligere enn andre å få ut opplysninger derfra, og særlig i slike saker. Bertsens erfaring er at lang tids arbeid med et så spesielt stoffområde **kaster godt av seg**. I dette tilfelle ga det tilgang til rapporten om Jynge.

Helt fra starten av høstet Brandsås store fordeler av sin «nye» arbeidsform. Etter at Brandsås flyttet ut av sitt kontor i Hamar Arbeiderblads redaksjon 31.12.99 har Brandsås gjort mest mulig av jobben - fra reseach og forberedelser i form av telefonintervjuer til intervjuer og utskrivning - på «åstedet».

I arbeidet med artiklene om Hedmark Næringspark viste dette seg særdeles effektivt. Blant annet fordi den nå nedlagte næringsparken besto av mange bygg var dette en meget effektiv måte å komme i kontakt med førstehånds kilder - leietakerne - på. Selv på dager da Brandsås jobbet med andre saker enn næringsparken hendte det at **Brandsås slo seg til** en halv eller hel dag i næringsparkens lokaler. I begge de mest aktuelle byggene var det store ledige områder - ikke minst ved inngangspartiene.

Dette var et utmerket sted å arbeide på. Brandsås fikk tips og innspill avisa garantert ikke ville fått ellers. For de fleste er det «å gå til avisa» et stort skritt å ta. I dette tilfellet var det avisa som kom til kildene. Brandsås bare var der. Noen ganger fikk han også servert dokumenter som kilden sa at vedkommende aldri i verden ville ha «gått til avisa» med. For eksempel dokumentet som viste at styrelederen i ett år var kjent med misnøyen med parkens leder - en misnøye han «ikke kjente til» før avsløringene gjorde at han trakk seg.

Noen ganger ga næringsparkens administrerende direktør uttrykk for at hun syntes Brandsås sitt bruk av lokalene gikk over grensa. Men enden på visa viser at den daglige lederen ble kastet ut av næringsparken før Brandsås.

PS: Fortsatt har Brandsås fra tid til annen «kontor» i næringsparkens lokaler. Noen dager er det bare for å skrive ut en sak eller to - samt kanskje spise lunch. Nyheter blir det også....

9. Sted og dato.

Hamar (i siste liten/20.01.03)

Frank Brandsås (sign.)

Rolf Berntsen (sign.)